

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТОКСИКОЛОГІЇ
НАМН УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України», член-кор.
Інституту НАМН України, д.мед.н

Т.А.Бухтіарова

2022р.

«СХВАЛЕНО»

протокол Вченої ради ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» № 1
« 12 » 01 .2022р.,

Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017р. №2145-VIII (зі змінами та доповненнями), «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами та доповненнями), нормативних документів Міністерства освіти та науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, внутрішніх нормативних документів ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» (далі – ІФТ), зокрема, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та якості вищої освіти у ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

1.2. Положення визначає процедури проведення внутрішнього моніторингу якості вищої освіти в ІФТ (далі – внутрішній моніторинг) і спрямоване на підвищення якості підготовки докторів філософії, активізацію й удосконалення освітньої діяльності та регламентує порядок організації та проведення, аналізу та використання результатів різних видів моніторингу стосовно якості освітнього процесу в ІФТ.

1.3. Внутрішній моніторинг є складовою системи моніторингу якості освіти, яка передбачає збирання (первинні дані), оброблення (аналіз і оцінка якості освіти), зберігання (формування і ведення бази даних) та розповсюдження інформації про стан освіти (адресне забезпечення користувачів статистичною й аналітичною інформацією), прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг закладом освіти та ефективності функціонування освітнього процесу в цілому, формування завдань, тестів та іншого інструментарію для оцінки якості освітнього процесу.

1.4. Метою проведення внутрішнього моніторингу є виявлення та відстеження тенденцій розвитку якості освіти в ІФТ, встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, оцінювання причин відхилень від цілей, розробка прогнозу та пропозицій для забезпечення якості підготовки докторів філософії.

1.5. Основні завдання внутрішнього моніторингу якості освіти в ІФТ передбачають:

- об'єктивне виявлення та інформаційне відображення стану і динаміки якості надання освітніх послуг ІФТ;
- отримання об'єктивної інформації про результати підготовки фахівців за освітніми/освітньо-науковими програмами відповідно до Ліцензійних умов і Акредитаційних вимог;
- встановлення ефективності управління процесом підготовки здобувачів вищої освіти в ІФТ.

1.6. Внутрішній моніторинг проводиться відповідно до таких принципів:

- систематичність та системність (реалізуються шляхом комплексного вивчення різних аспектів освітньої діяльності структурних підрозділів та ІФТ в цілому);
- прозорість моніторингових процедур та відкритість (реалізується шляхом надання доступу до результатів моніторингових досліджень);
- врахування психолого-педагогічних особливостей шляхом диференціації контрольних та діагностичних завдань при проведенні моніторингу навчальних досягнень студентів;
- об'єктивність (реалізується шляхом уникнення суб'єктивних оцінок, створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу);
- рефлексії (проявляється в аналізі та оцінці отриманих результатів на всіх рівнях управління при здійсненні самоаналізу і самооцінки).

1.6. Основними функціями внутрішнього моніторингу є:

- інформаційна (створює масив інформації щодо якості освіти в ІФТ);

- діагностична (фіксує реальний стан якості освіти в ІФТ);
- оцінювальна (дає кількісну і якісну оцінку суб'єктів освітнього процесу в ІФТ на основі певного набору критеріїв та показників);
- коригувальна (мінімізує вплив негативних факторів у освітньому процесі);
- прогностична (формує стратегію і тактику розвитку освіти в ІФТ);
- управлінська (впливає на зміст і методи управлінської діяльності в ІФТ).

1.8. Моніторингові дослідження повинні відповідати нормам академічної доброчесності.

2. Рівні та основні напрями внутрішнього моніторингу.

2.1. Внутрішній моніторинг проводиться на рівнях, визначених «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та якості вищої освіти у ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

2.2. Об'єктами внутрішнього моніторингу в ІФТ є: освітнє середовище; освітній процес та його результати.

Предметом внутрішнього моніторингу є динаміка змін в освітній системі ІФТ як елементу його розвитку.

2.3. Методами моніторингових досліджень можуть бути: опитування (анкетування, інтерв'ювання);

- тестування;
- спостереження за освітнім процесом та освітньою діяльністю;

аналіз документації на рівні ІФТ і його підрозділів та інші.

2.4. Основні напрями моніторингових досліджень включають:

- реалізацію державної політики у сфері вищої освіти, контроль за дотриманням ІФТ законодавчих актів та нормативно-правових документів про вищу освіту;
- організацію управлінської діяльності щодо забезпечення якості підготовки докторів філософії;
- участь стейкхолдерів (здобувачі вищої освіти, роботодавці, викладачі, громадськість) в розробці та оцінці освітньої/освітньо-наукової програми; кадрове забезпечення, включаючи розвиток професійної компетентності педагогів, професорсько-викладацького складу;
- планування освітнього процесу та зміст освітньої діяльності; впровадження освітніх інновацій;
- психологічний супровід освітнього процесу;
- навчально-методичне забезпечення освітнього процесу (навчальні програми; використовувані підручники і посібники та інша навчальна література);
- ресурсне забезпечення (матеріально-технічне, санітарно-гігієнічне);
- результати навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за результатами проміжної та підсумкової атестації;
- інформаційне забезпечення;
- стан дотримання академічної доброчесності;
- якість викладання навчальних дисциплін очима здобувачів вищої освіти;
- забезпечення зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти щодо якості отримуваних знань, якості надання освітніх послуг, рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу;
- виявлення недоліків і проблемних питань в освітньому процесі ІФТ;
- формування рекомендацій для покращення організації освітнього процесу в ІФТ.

3. Процедура підготовки та проведення внутрішнього моніторингу.

3.1. Основні етапи проведення моніторингу:

- планування та підготовка моніторингу (формулювання проблеми, що досліджуватиметься; визначення мети та завдань; визначення критеріїв і показників оцінювання результатів дослідження тощо);
- розробка Програми моніторингового дослідження;
- проведення дослідження (збір та обробка результатів);
- аналіз та інтерпретація (узагальнення та пояснення результатів, визначення тенденцій, формулювання висновків тощо);
- оприлюднення результатів моніторингу (інформування про результати моніторингу).

3.2. Внутрішній моніторинг проводиться у різних формах, зокрема шляхом:

- безпосереднього одержання інформації від учасників дослідження (спостереження, інтерв'ювання тощо);
- опосередкованого одержання інформації від учасників дослідження (у письмовій та/або електронній формі, у т.ч. із залученням експертів тощо);
- одержання інформації без залучення учасників дослідження (за допомогою вивчення документації, оцінки статистичної або оперативної інформації тощо).

Внутрішній моніторинг може проводитися з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, у тому числі дистанційно.

Під час проведення дослідження можуть використовуватися фронтальна, групова або індивідуальна робота учасників дослідження.

3.3. Індикатори.

Безпосереднім виконавцем завдань моніторингу і забезпечення якості освіти є наукові та педагогічні працівники загалом і кожний член колективу зокрема. Керівники структурних підрозділів організують реалізацію політики і стратегії ІФТ в забезпеченні якості освіти шляхом ефективного використання потенціалу викладачів, науковців та інших співробітників, раціонального використання наявних ресурсів, аналізу і вдосконалення механізмів забезпечення якості освіти на основі удосконалення інструктивних та методичних рекомендацій за результатами моніторингу.

3.3.1. Якісними показниками кадрового забезпечення освітньої діяльності є такі характеристики як:

- базова освіта, науковий ступінь, вчене звання або категорія, педагогічне звання (за наявності);
- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи;
- результативність наукової діяльності;
- результативність навчальної, методичної та виховної роботи;
- підвищення кваліфікації, показників внутрішнього аудиту, виконання індивідуальних планів та ін.

Відповідність спеціальності викладача навчальній дисципліні визначається відповідністю його спеціальності згідно з документами про вищу освіту або про науковий ступінь, або про вчене звання, або науковою спеціальністю, досвідом практичної роботи за відповідним фахом не менше п'яти років, проходженням відповідного науково-педагогічного стажування та наявністю трьох одноосібних публікацій з цієї навчальної дисципліни у рецензованих закордонних або фахових наукових виданнях України, видання підручника чи навчального посібника з цієї навчальної дисципліни згідно з вимогами МОН України.

Індикаторами показників якості професорсько-викладацького складу є:

- відсоток докторів наук, професорів у викладацькому складі;
- кількість наукових публікацій у наукометричних базах;
- визначення індексу цитування науково-педагогічного складу;

- посеместрова анонімна оцінка кожним студентом його викладачів;
- відсоток викладачів із сертифікатом рівня B2 та вище знань англійської мови;
- відсоток викладачів, які проходили стажування за кордоном за останні 5 років;
- відсоток викладачів, які використовують власні сайти, сервіси, блоги для навчальних цілей.

3.3.2. Індикаторами якості змісту підготовки докторів філософії є:

- відповідність освітніх програм Стандартам вищої освіти, потребам ринку праці, законодавчій та нормативній базі (із врахуванням змін), що регулює якість освіти, ліцензійним умовам та акредитаційним вимогам, вимогам роботодавців щодо якості фахівців;
- відповідність навчального плану освітній програмі, що забезпечує отримання загальних і фахових компетентностей;
- наявність системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення;
- наявність проєктних груп для розробки освітніх програм;
- оприлюднення освітніх програм (у тому числі вибіркових навчальних дисциплін) на сайті ІФТ;
- належність до робочих груп провідних наукових та педагогічних працівників, представників ринку праці та Ради молодих вчених ІФТ; відгуки здобувачів вищої освіти, випускників і роботодавців щодо якості освітньої програми;
- наявність програм навчальних дисциплін, силабусів та відповідного навчально-методичного забезпечення;
- наявність розпорядчої та інструктивної документації з навчально-методичної роботи: положення, листи-рекомендації МОН України щодо методичного забезпечення якості освітніх послуг, організації та методичного забезпечення освітнього процесу.

З метою постійного удосконалення освітніх програм, забезпечення відповідності освітніх програм цілям, очікуванням, потребам і задоволенням стейкхолдерів (учасників освітнього процесу, роботодавців), а також суспільства, в ІФТ здійснюється їх періодичний перегляд та моніторинг за такими індикаторами:

- рівень участі роботодавців у розробці та внесенні змін;
- рівень задоволеності здобувачів вищої освіти (випускників);
- індекс працевлаштування випускників;
- участь у міжнародних програмах підготовки;
- рейтинг за оцінками роботодавців.

3.3.3. Організація освітнього процесу та навчально-методичне забезпечення підготовки фахівця є однією з базових складових визначення якості освітнього процесу і якості підготовки фахівців в цілому і передбачає наявність:

- внутрішніх нормативно-розпорядчих документів щодо організації і контролю заходів, спрямованих на виконання навчально-методичної та наукової роботи;
- графіка організації освітнього процесу;
- розкладу навчальних занять;
- графіка індивідуально-консультативної роботи викладачів із здобувачами;
- планів методичної роботи, протоколів засідань Центральної методичної та Вченої ради тощо;
- навчально-методичного забезпечення та відповідність його повноти вимогам;

— наявність програм практичної підготовки, методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів та ін.

3.3.4. З метою виявлення реального рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється моніторинг якості їх знань (набутих компетентностей), який передбачає такі процедури, як діагностика вхідного рівня знань студентів, встановлення відносних показників навчальних досягнень впродовж навчання, рівня сформованості комплексних компетенцій майбутніх фахівців, а також вимірювання залишкових знань

Моніторинг оцінювання якості знань здобувачів передбачає здійснення щорічного контролю за якістю знань, умінь та навичок студентів з навчальних дисциплін і включає кілька видів:

- поточний контроль;
- проміжний контроль;
- підсумковий контроль;
- атестацію здобувачів вищої освіти.

Організація контролю здійснюється відповідно до Положення про проміжну та підсумкову атестацію здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (доктор філософії) у ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України», Положення про порядок контролю та оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні в ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України».

При здійсненні моніторингу навчальних досягнень здобувачів вищої освіти ключовими показниками є:

- середній бал за результатами поточного контролю;
- середній бал за результатами проміжного контролю;
- середній бал за результатами підсумкового контролю;
- активність і результативність самостійної роботи в процесі вивчення дисципліни;
- самооцінка своїх результатів навчання здобувачами вищої освіти.

Індикаторами показників якості навчальних досягнень студентів є результати поточного контролю;

результати проміжної та підсумкової атестації;

показники самооцінювання якості підготовки здобувача.

3.3.5. Індикатори необхідних ресурсів для організації освітнього процесу є наявність:

- нормативної навчальної площі з розрахунку на одного здобувача;
- обладнаних гуртожитків для забезпечення потреб іногородніх здобувачів, охочих там проживати;
- побутових приміщень (роздягальні, обладнані кімнати приймання їжі тощо);
- покриття Wi-Fi;
- договору з Національною медичною бібліотекою щодо користування її фондами та отримання у бібліотеці інформаційно-консультативних послуг щодо користування електронними ресурсами;
- забезпеченість персональними комп'ютерами з виходом до мережі Інтернет комп'ютерів, тощо.

3.3.6. Мета моніторингу якості наукової та педагогічної діяльності – допомагати викладачу вдосконалювати педагогічну майстерність та стимулювати наукову діяльність.

Для характеристики якості педагогічної діяльності розробляються критерії щодо оцінювання лекційних та семінарських занять.

Основу критеріїв оцінювання занять становлять принципи: науковості, систематичності, доступності, наочності, свідомості та активності сприйняття, гуманності характеру навчання й організації занять, інноваційності.

Особлива увага приділяється індивідуалізації та активізації навчальної роботи.

На завершення кожного семестру відділом науково-методичної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи ІФТ проводиться анонімне анкетування здобувачів вищої освіти

«Викладання очима студента» або «Організація освітнього процесу очима студента» або «Педагогічна діяльність викладача очима студента».

Для оцінки праці викладача обирають і такі традиційні критерії, як: середній бал успішності здобувачів, активність роботи здобувачів на заняттях, зацікавленість предметом тощо. Таке опитування є формою участі здобувачів у системі забезпечення якості освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого навчання».

Результати опитування є підставою для перегляду освітніх компонентів, результатів навчання та набутих компетентностей відповідної освітньої програми.

3.4. Комплексний моніторинг якості освітньої діяльності та якості підготовки фахівців в ІФТ проводиться раз на 4 роки. За рішенням Вченої ради ІФТ створюється Комісія за участі гарантів освітніх/освітньо-наукових програм та співробітників, відповідальних за забезпечення якості освітньо-наукової діяльності.

Підсумки комплексного моніторингу та розроблені заходи за результатами моніторингу обговорюються на Вченій раді ІФТ.

4. Організація й управління моніторингом

4.1. Відповідальність за організацію й проведення моніторингу, обробку даних, їх аналіз несуть Центральна методична рада та уповноважені співробітники відділу науково-методичної, інформаційної та патентно-ліцензійної роботи ІФТ.

4.2. Особи, що надають інформацію несуть персональну відповідальність за її достовірність і об'єктивність.

4.3. Перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень здійснюється при зміні законодавчих та інших нормативно-правових актів.

4.4. Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: збирання, обробки, зберігання, використання інформації.

Зберігання та оперативне використання інформації здійснюється за допомогою електронного зв'язку й регулярного поповнення електронних баз даних та документів на паперових носіях.

5. Прикінцеві положення

5.1. Зміни та доповнення до даного Положення або нова редакція положення схвалюються Вченою радою Інституту, затверджуються і вводяться в дію наказом по Інституту.

5.2. З моменту затвердження нової редакції Положення попереднє втрачає чинність.